

**Klima-, energi- og bygningsministerens orientering til
Klima-, Energi- og Bygningsudvalget om væsentlige forhold
vedrørende landets el- og gasforsyning**

Februar 2015

Indhold

Indhold	2
Indledning	3
2. Det indre marked for el og gas	3
REMIT-forordningen	3
3. Regulering af el- og gasmarkedet	4
Eftersyn af reguleringen m.v.	4
Implementering af engrosmodellen	4
Udbud af bevillinger til forsyningspligtig virksomhed	4
Ændret forsyningspligtregulering på elområdet	5
Forbrugerbeskyttelsesbekendtgørelserne	5
Diverse andre bekendtgørelser	6
Smart grid og Smart energy	6
Fjernaflæste elmålere og timeafregning	7
Datahub	7
Udvikling af det nordiske elmarked	7
Ændring af indtægtsrammeregulering på gasområdet	8
Energianalyser	8
4. Gas- og elproduktion, -import og -eksport	10
Elproduktion, -import og -eksport i Danmark i 2013	10
Gasproduktion, -forbrug, -eksport og -import i Danmark i 2013	10
5. Infrastruktur og forsynings sikkerhed	10
Nordisk netplanlægning og integration af vedvarende energi i Norden	10
Opfølgning på retningslinjer for udbygning og kabellægning af eltransmissionsnettet	11
Status for konkrete transmissionsprojekter	11
Udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland	12
Gaslagre	12
EU-forordning om gasforsynings sikkerhed	12
6. Beredskab på energiområdet	14
Cyber- og informationssikkerhed	14
Andre forhold om beredskab	15
7. Elproduktion	15
Udbygning med havvindmøller	15
Statslige arealer	16
Status for kommunernes planlægning for vindmøller	16
Husstandsmøller	16
Bølgekraft	17
Solceller	17
Solvarme	19
Biomasse og biogas	20
Strategisk energiplanlægning i kommunerne	21
8. Offentlige serviceforpligtelser (PSO)	22
PSO-omkostninger i 2013	22
PSO-lempelserne fra vækstaftale 2014	23
Udviklingen i PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion	23
PSO for gas	24
9. Øvrige forhold	24
Administration af kommuners indberetning og afgivelse af erklæring efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a	24

Indledning

I henhold til § 3 i lov om elforsyning og § 4 i lov om naturgasforsyning skal klima-, energi- og bygningsministeren orientere et af Folketinget nedsat udvalg om væsentlige forhold vedrørende landets el- og naturgasforsyning gennem udarbejdelse af en årlig redegørelse. Formålet med den årlige redegørelse er at systematisere og styrke informationen til folketingsudvalget om væsentlige forhold i el- og gassektorernes udvikling i det forløbne år samt om planlagte aktiviteter i det kommende år og på længere sigt.

I forhold til den Energipolitiske Redegørelse fokuserer denne orientering på en uddybning af de væsentligste konkrete forhold og tiltag i forbindelse med forberedelsen og udmøntningen af lovgivningen på el- og naturgasområdet. Desuden afgives en særskilt orientering om udviklingen i en effektiv udnyttelse af energien via energispareindsatsen på el- og gasområdet, hvilket sker i den årlige Energispareredegørelse til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget.

2. Det indre marked for el og gas

Det indre marked for el og gas er underlagt en omfattende regulering for at sikre forbrugerhensyn og et velfungerende marked. På en række områder kan markedskræfterne ikke regulere markedet, fordi aktørerne er naturlige monopoler, som elnetvirksomheder og naturgasdistributionselskaber. Derfor er der en statslig regulering suppleret med et uafhængigt tilsyn, i Danmark Energitilsynet.

Den danske lovgivning på området gennemfører EU's 3. liberaliseringspakke. Pakken er implementeret i el- og naturgasforsyningslovene samt i en række bekendtgørelser.

REMIT-forordningen

Den 28. december 2011 er den nye forordning 1227/2011 af 25. oktober 2011 om integritet og gennemsigtighed på energimarkedene ("REMIT – Regulation on Energy Market Integrity and Transparency") trådt i kraft.

Forordningen indeholder forbud mod insiderhandel og markedsmanipulation (tilsammen: markedsmisbrug) ved handel med energiprodukter på de europæiske energiengrosmarkeder. Forordningen supplerer tilsvarende forbud mod markedsmisbrug i den gældende finansielle lovgivning. REMIT-forordningen tildeler agenturet for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder, ACER (Agency for the Cooperation of Energy Regulators), en central rolle som overvågningsmyndighed. Agenturet står for indsamling og udveksling af relevante data for at overvåge markederne. Energitilsynet har opgaven med at sikre overholdelsen af forordningen i Danmark.

Selv om der er tale om en forordning, der gælder umiddelbart i medlemslandene, kræver dele af forordningen gennemførelse i dansk lovgivning. Dette gælder hovedsagelig Energitilsynets undersøgelses- og håndhævelsesbeføjelser og sanktionsmuligheder. Lov nr. 642 af 12. juni 2013 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning, straffeloven og retsplejeloven gennemfører de relevante bestemmelser i forordningen.

Markedsdeltageres indberetningsforpligtelser i medfør af REMIT-forordningen er præciseret i en gennemførelsesretsakt af teknisk karakter, der er offentliggjort den 18. december 2014 og trådt i kraft den 7. januar 2015, jf. Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1348/2014.

3. Regulering af el- og gasmarkedet

Eftersyn af reguleringen m.v.

Regeringen nedsatte som opfølgning på energiaftalen af 22. marts 2012 et udvalg, der skulle foretage et dybdegående eftersyn af reguleringen af den danske elforsyningssektor.

El-reguleringsudvalget blev nedsat som et uafhængigt udvalg og bestod af interessenter inden for elområdet samt en række sagkyndige. Udvalget har haft til opgave at undersøge og analysere en lang række konkrete områder på elforsyningsområdet, herunder den økonomiske regulering af netvirksomheder, netvirksomhedernes opgaveportefølje samt reguleringen af Energinet.dk.

Udvalget, som afleverede sine anbefalinger 1. december 2014, har fremlagt anbefalinger til en fremtidig regulering af elområdet, som understøtter en grøn omstilling af sektoren, større omkostningseffektivitet og konkurrence på elmarkedet samtidig med, at den nødvendige beskyttelse af elforbrugerne sikres.

Rapporten er fremsendt til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget. Regeringen vil på baggrund af anbefalingerne fra udvalget fremlægge et oplæg til en ny regulering af elsektoren i første halvår af 2015.

Implementering af engrosmodellen

Som led i Energiaftale 2012 blev det aftalt at fremme konkurrencen på elmarkedet ved at indføre en engrosmodel, hvor al kontakt til elkunderne varetages af elhandelsvirksomhederne. Engrosmodellen forudsættes at øge gennemsigtigheden og fremme konkurrencen på elmarkedet. Dette giver et pres på elprisen ved, at forbrugerne kun vil modtage én samlet elregning og ved, at en større del af de forbrugerrelaterede opgaver varetages af konkurrenceudsatte elhandelsvirksomheder.

Den vedtagne engrosmodel har vist sig at rumme en række udfordringer med hensyn til kontrol og provenu. Regeringen har derfor udarbejdet forslag til ændringer i engrosmodellen, der vil sikre en hensigtsmæssig skattekontrol og sikring af afgiftsprovenuet samtidig med, at konkurrencen på elmarkedet – som forudsat i Energiaftalen 2012 – fremmes. Forslaget har været i høring med høringsfrist den 17. december 2014. Det forventes at, at regeringen vil fremsætte lovforslag for Folketinget herom februar II.

Det forventes, at engrosmodellen vil blive sat i drift 1. april 2016, hvilket giver de involverede parter og myndigheder tid til implementeringen. Det indebærer bl.a. udvikling og test af både Energinet.dk's datahub og af it-systemer hos alle de ca. 120 berørte netvirksomheder og elhandelsvirksomheder, udvikling af nye forretningskoncepter, tilpasning af aftaler i lyset af de nye roller og opgaver samt udstedelse af flere bekendtgørelser.

Udbud af bevillinger til forsyningspligtig virksomhed

Lov om elforsyning blev ændret den 21. december 2012 med lov nr. 1352 om udstedelse af forsyningspligtbevillinger. Lovændringen gjorde det muligt at gennemføre udbud af bevillinger. De første udbud blev gennemført i 2013. Bevillingerne blev givet med udløb den 30. september 2014, fordi engrosmodellen skulle sættes i drift på dette tidspunkt. Engrosmodellen

indebærer så store ændringer af roller og dermed prisforhold på markedet, at det ikke forekom rimeligt at lade bevillingerne med deres regulerede priser fortsætte ud over denne dato.

Med udskydelsen af idriftsættelsen af engrosmodellen blev der i sommeren 2014 gennemført et nyt udbud, der omfattede i alt 26 bevillinger til forsyningspligtig virksomhed. Bevillingerne løber frem til den 30. september 2015. Ved dette udbud var der en større interesse end tidligere. På 6 af bevillingerne kom der 2 tilbud, og på de øvrige 20 bevillinger kom fra 3 til 5 tilbud. Udbuddene blev afgjort på lavest tilbudte tillæg – til dækning af diverse omkostninger – til markedsprisen for el. Markedsprisen, kaldet grundlastprisen, udmeldes kvartalsvist forud af Energitilsynet. De tilbudte tillæg lå fra 0,00 øre/kWh til 15,00 øre/kWh for ikke-storforbrugere.

Der er i efteråret 2014 gennemført endnu et udbud for to forsyningspligtområder, hvor de tilbudte tillæg lå fra -1,00 øre /kWh til 9,5 øre /kWh. De to bevillinger løber frem til og med den 30. september 2015.

Af udbudsbetingelserne fremgår, at det vil være muligt at forlænge bevillingerne administrativt for en kortere periode. Samlet udløber 30 bevillinger den 30. september 2015, og det er forventningen, at disse vil blive administrativt forlænget, til engrosmodellen træder i kraft den 1. april 2016.

Ændret forsyningspligtregulering på elområdet

Den 16. juni 2014 vedtog Folketinget lov nr. 633 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om Energinet.dk. Loven udmønter bl.a. elreguleringsudvalgets forslag fra maj 2013 om en ændret forsyningspligtregulering. Forsyningspligten og forsyningspligtprisreguleringen afskaffes. I stedet for indfører loven en leveringspligt, som forpligter alle elhandelsvirksomheder til mod betaling at levere elektricitet til alle husholdningsforbrugere, som anmoder om det. Loven indeholder endvidere nye regler om håndtering af dårlige betalere og regler, der beskytter elforbrugere i tilfælde af en elhandelsvirksomheds konkurs eller lignende. Desuden fastsættes nye regler om ansvarsfordeling i de tilfælde, hvor elforbrugere flytter til anden adresse.

Energitilsynet skal i medfør af loven sikre etablering af en ny prisportal, hvor forbrugerne nemt kan sammenligne elpriserne på markedet. Energitilsynet skal efter loven ligeledes gennemføre årlige prisundersøgelser. Ifølge lov nr. 633 skal den nye regulering træde i kraft den 1. oktober 2015, samtidig med idriftsættelsen af engrosmodellen, der med loven blev udskudt til denne dato. I forbindelse med det kommende lovforslag om justering og udskydelse af engrosmodellen (se ovenfor om engrosmodellen), vil det blive foreslået, at også den ændrede forsyningspligtregulering først vil træde i kraft den 1. marts 2016.

Forbrugerbeskyttelsesbekendtgørelserne

Som følge af udbuddet af forsyningspligtbevillinger blev bekendtgørelserne om forbrugerbeskyttelse i medfør af henholdsvis lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning ændret i foråret 2013, fordi der ikke hidtil havde været krav om en skriftlig aftale mellem forbrugerne og de forsyningspligtige virksomheder. Det er der nu. Der er dog fortsat ikke krav om, at forbrugerne skal underskrive aftalen, før den træder i kraft. Denne bestemmelse skal sikre, at forbrugerne ikke skal risikere at opleve afbrud i leverancen på grund af en evt. manglende underskrift.

Den 31. december 2014 er nye bekendtgørelser om forbrugerftaler om henholdsvis levering af elektricitet og naturgas trådt i kraft (bekendtgørelser nr. 1353 og 1354 af 12. december 2014), der afløser de hidtidige bekendtgørelser om forbrugerbeskyttelse i medfør af henholdsvis lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning. De nye bekendtgørelser vil især skabe bedre sammenhæng med forbrugerftaleloven, som er trådt i kraft den 13. juni 2014.

I forbindelse med engrosmodellens ikrafttræden og den nye leveringspligt, vil det blive nødvendigt med en yderligere opdatering af bekendtgørelsen på elområdet. Energistyrelsen regner med at sende et udkast til en ny bekendtgørelse i høring primo 2015.

Diverse andre bekendtgørelser

Energistyrelsen har sendt en bekendtgørelse om en ny fordelingsnøgle i høring. Bekendtgørelsen vil først blive relevant og træde i kraft, når den nye leveringspligt træder i kraft. Fordelingsnøglen skal bl.a. bruges, hvis en elhandelsvirksomhed går konkurs. I så fald vil alle den berørte virksomheds forbrugere blive fordelt ligeligt mellem de andre elhandelsvirksomheder, således at de får lige mange storforbrugere og ikke-storforbrugere. Elhandelsvirksomheder vil én gang om året kunne melde ind til Energinet.dk, om de ønsker at være med i fordelingen, hvor mange forbrugere de ønsker at modtage, og om de ønsker hhv. storforbrugere og ikke-storforbrugere. Dermed sigter ordningen på, at både mindre og større elhandelsvirksomheder skal kunne deltage i fordelingen.

Energistyrelsen har endvidere sendt en revideret bekendtgørelse om intern overvågning i høring i lyset af engrosmodellen. Bekendtgørelsen vil først træde i kraft, når engrosmodellen træder i kraft. Den interne overvågning skal sikre, at net- og transmissionsvirksomheder ikke udviser diskriminerende adfærd over for markedets øvrige aktører.

Det bemærkes, at Energistyrelsen snart forventer at sende en ny bekendtgørelse i høring om elhandelsvirksomhedernes informationsopgaver over for forbrugerne, herunder om deres døgnservice, som følger af engrosmodellen.

Smart grid og Smart energy

Det fremgår af energiaftalen af 22. marts 2012, at der skal udarbejdes en samlet strategi for etablering af smarte elnet i Danmark, samt at der søges indgået aftale med netvirksomhederne om udrulning af fjernaflæste timeelmålere.

I april 2013 lancerede regeringen en Smart Grid strategi med initiativer målrettet såvel energibranchen og myndigheder, herunder udvikling af en model for timeafregning samt udrulning af fjernaflæste målere. Fjernaflæste målere i kombination med timeafregning er en vigtig forudsætning for, at man kan udnytte de muligheder, smart grid udgør. Strategien pegede også på vigtigheden af, at smart grid i højere grad skal indtænke hele energisystemet. Med den stigende mængde vind i el-systemet kan fjernvarme- og gassystemerne bruges til at lagre el fra vindkraft i andre energiformer til senere brug. Sammentænkning af el-, gas- og varmesektorerne kaldes ”Smart energy”.

Udviklingen af smart energy løsninger vil involvere mange aktører og brancher, der ikke normalt arbejder tæt sammen. Derfor er det besluttet at etablere et partnerskab for smart energy med fokus på fleksibilitet på tværs af el-, gas- og varmesystemerne. Partnerskabet blev præsenteret for branchens aktører den 7. november 2014 på en workshop med bred deltagelse af aktører på tværs af forsyningssektorerne.

Fjernaflæste elmålere og timeafregning

I forlængelse af smart grid strategien fra april 2013 blev der foretaget ændringer af lov om elforsyning som del af lov nr. 642 af 12. juni 2013, som kan sikre en generel udrulning af fjernaflæste elmålere med timeregistrering til alle forbrugere inden udgangen af 2020. I bekendtgørelse 1358 af 3. december 2013 om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget videreføres gældende tekniske krav til fjernaflæste målere uændret, suppleret med regler om dækning af netvirksomhedernes meromkostninger ved installation af målerne og formidling til datahubben af de betydeligt øgede datamængder, der vil komme som følge af hyppigere aflæsninger.

Timeafregning af elforbrugere under 100.000 kWh muliggøres med et nyt datahåndteringssystem, den såkaldte 3. afregningsgruppe, der skal sikre en pålidelig og dog prisbillig afregning. Systemet udvikles af Energinet.dk og forventes sat i drift i 2015.

Datahub

Ved Lov nr. 622 af 11. juni 2010 blev der skabt hjemmel til, at Energinet.dk kunne etablere et centralt it-system – DataHub – til håndtering af måledata i elmarkedet. DataHub blev sat i drift den 1. marts 2013, og den har stort set fungeret efter hensigten. Det har dog været en stor opgave at få migreret de store mængder data, der ligger til grund for datahubben, og der har desværre været mange fejl i datagrundlaget, som Energinet.dk i samarbejde med branchen har arbejdet for at rette. Dette har i nogen grad påvirket selskabernes balanceafregning, men denne balanceafregning vil nu blive korrigeret som følge af den igangværende korrektionsafregning.

Energinet.dk gennemfører dagligt fiksering af afregningsdata, men har udfordringer med at modtage datagrundlaget hertil rettidigt. Energinet.dk har derfor indført KPI-rapporter¹, som understøtter aktørernes fokus på rettidig indsendelse.

Leverandørskift, ophør og flytninger fungerer efter hensigten, dog kan aktører opleve, at deres processer afvises som følge af flere samtidige processer (krydsende processer). Udfordringen med krydsende processer vil aldrig helt kunne elimineres, dog vil én kunde altid kun have én elleverandør tilknyttet i DataHub pr. målepunkt.

Endelig har der været udfordringer med performance på systemet, som Energinet.dk har forbedret hen over efteråret 2014. Det igangværende initiativ med forbedret systemperformance er planlagt til at være afsluttet 1. februar 2015.

Udvikling af det nordiske elmarked

På det nordiske ministermøde for energi i Keflavik i Island den 12. november 2014 fremhævede de nordiske ministre det frugtbare samarbejde om det nordiske elmarked, der er grundlaget for at opnå et effektivt og velfungerende marked til gavn for erhvervsliv og borgere i Norden. Ministrene lagde vægt på, at samarbejdet om yderligere integrering af det nordiske elmarked fortsætter, og at samarbejdet om det europæiske indre marked videreudvikles.

---

¹ Jf. markedsforskrifterne skal aktører i det danske elmarked indsende deres måledata på et givent døgn senest 3. hverdage efter kl. 10. KPI-rapporten viser, hvorvidt aktørerne lever op til dette krav.

En afrapportering fra NordREG i 2014 om arbejdet med projektet om udvikling af et mere harmoniseret og effektivt slutbrugermarked viser, at projektet ikke har nået de ambitiøse mål, som blev formuleret ved projektets start. Harmoniseringsarbejdet er dog kommet et stykke vej og vil fortsætte i årene fremover, men formålet om et fuldstændigt fælles slutbrugermarked er ikke længere relevant. Danmark er langt fremme med implementeringen af NordREGs anbefalinger. Det hidtidige arbejde med et mere effektivt harmoniseret slutbrugermarked, hvor markedshindringer reduceres, så elhandlere lettere kan etablere virksomhed i hele Norden, og hvor elkunder frit kan vælge elleverandør, ligger således i forlængelse af det danske arbejde med implementeringen af engrosmodellen. Det er fortsat vigtigt med en stadig pågående udvikling af det nordiske elmarked også inden for andre områder.

Forbrugsfleksibilitet er vigtig for en effektiv anvendelse af elektricitet og vil på sigt have betydning for integration af mere vedvarende energi. Forbrugsfleksibilitet er højt på dagsorden i de nordiske lande. En udredning om mulighederne for en fælles nordisk indsats til fremme af forbrugsfleksibiliteten blev afsluttet i 2014. Den viser, at det på nuværende tidspunkt er mere hensigtsmæssigt at gennemføre nationale initiativer til fremme af forbrugsfleksibilitet fremfor at igangsætte et fælles nordisk initiativ til fremme af forbrugsfleksibiliteten på det fælles nordiske elmarked. Dette skyldes bl.a., at elforbruget i virksomheder og husholdninger, og dermed muligheden for fleksibilitet, kan variere meget mellem landene og internt mellem regioner i samme land.

Ændring af indtægtsrammeregulering på gasområdet

Lov nr. 633 af 16. juni 2014 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om Energinet.dk indeholder endvidere en ændring af lov om naturgasforsyning, hvorefter klima-, energi- og bygningsministeren gives hjemmel til at fastsætte regler for distributionselskabernes anvendelse og den regnskabsmæssige håndtering af beløb, der modtages som økonomisk kompensation, f.eks. når naturgasforsynede områder overgår til fjernvarmeforsyning. Der er blevet fastsat regler herom ved ændring af indtægtsrammebekendtgørelsen på naturgasområdet, jf. bekendtgørelse nr. 1117 af 14. oktober 2014 om indtægtsrammer og åbningsbalancer for naturgasdistributionsselskaber. Bekendtgørelsen er trådt i kraft den 16. oktober 2014.

Energianalyser

I forbindelse med energiaftalen fra 22. marts 2012 blev det aftalt at igangsætte en række analyser med det overordnede formål at belyse konsekvenserne ved omstillingen af energisystemet. Energistyrelsen offentliggjorde den 20. maj 2014 en energiscenarierapport og fem delanalyser om fremtidens energisystem og de udfordringer, der skal håndteres frem mod 2050 i takt med, at de fossile brændsler udfases og erstattes af vedvarende energi. Analyserne indeholder ikke konkrete forslag til initiativer, men bidrager med et videngrundlag for de efterfølgende beslutninger på energiområdet.

Scenarierapporten beskriver fire scenarier for et muligt fremtidigt energisystem i perioden frem mod 2050. Scenarierne udgør en fælles analyseramme, som tilsigter en sammenhæng mellem forudsætningerne i de forskellige delanalyser, der fokuserede på udvalgte delspørgsmål, hvor der blev vurderet at være behov for mere viden.

De fem delanalyser er:

- Analyse af elnettets funktionalitet frem til 2050
- Analyse af den fremtidige anvendelse af gasinfrastrukturen

- Analyse af fjernvarmens fremtidige rolle
- Analyse af anvendelse af bioenergi
- Afrapportering fra Biogas Taskforcen

Scenarieanalysen viste – med stor usikkerhed – at forskellen i omkostninger ved at have et energisystem i 2050 hovedsageligt baseret på fossile brændsler og de billigste scenarier baseret på 100 pct. vedvarende energi ligger inden for et spænd på 5-20 pct. Usikkerheden knytter sig blandt andet til, om den forudsatte forbedring af VE-teknologiernes konkurrenceevne over for fossil teknologi realiseres. Finder der ikke en sådan forbedring sted, vil omstillingen til vedvarende energi blive dyrere. Omvendt vil den blive billigere, hvis de vedvarende energiteknologiers konkurrenceevne udvikler sig hurtigere. Scenarieberegningerne tager ikke stilling til hvilke virkemidler (afgifter, tilskud og regler), der vil være nødvendige for at realisere omstilling til fossilfrihed.

Elanalysen viste, at Danmark har et velfungerende elsystem, hvor forsyningssikkerheden forbliver høj på kort og mellemlang sigt. Der er ikke her og nu behov for politiske beslutninger om nye tiltag for at fastholde en høj forsyningssikkerhed. Der er dog behov for at drøfte elforsyningssikkerheden med henblik på at skabe en bedre forståelse af problemstillingen, herunder betydning af national kapacitet, udlandsforbindelser, fleksibelt forbrug mv. Energistyrelsen igangsatte derfor ultimo 2014 en konsensusanalyse med deltagelse af nøgleaktører fra energibranchen.

Fjernvarmeanalysen viste, at der er begrænset samfundsøkonomisk potentiale i at udbrede fjernvarmenettet. Potentialet udnyttes især ved at fortætte allerede eksisterende fjernvarmenet og kun i begrænset omfang gennem udbredelse i nye områder. De decentrale kraftvarmeværker modtager en særlig støtte til naturgasbaseret elproduktion, som ifølge den energipolitiske aftale fra 29. marts 2004 udløber i 2019. Elforsyningssikkerheden berettiger ikke til en forlængelse af grundbeløbet. Desuden vil EU's nye miljørammebestemmelser ikke kunne muliggøre en fortsat støtte. Udfasningen forventes at bidrage til fjernvarmeværkers skift væk fra naturgas til biomasse, varmepumper og sol, hvilket er i tråd med omstillingen til vedvarende energi.

Da forsyningssikkerhedsafgiften og afgiftsstigningerne på fossile brændsler fra forårspakke 2.0 blev afskaffet i Vækstpakke 2014, medførte disse initiativer samlet set faldende fjernvarmepriser for langt de fleste varmekunder. I finansloven for 2015 er ydet særlig støtte til fremme af værkers omstilling til store varmepumper. Det sker dels i form af anlægsstøtte til pilot- og demonstrationsprojekter og dels til et rejsehold, der skal vejlede de enkelte værker. For yderligere at imødekomme de mindste og mest sårbare værker gives de 50 dyreste naturgasfyrede varmeværker mulighed for at etablere en 1 MW biomassekedel med betydeligt lavere varmepriser til følge. Disse beslutninger, der fører til en lavere afgiftsbelastning for fjernvarmeproduktion og øvrige foranstaltninger for at sænke varmepriserne, skal også ses i sammenhæng med, at en støtteordning til de naturgasfyrede kraftvarmeværker ophører som planlagt ved udgangen af 2018, hvilket isoleret set vil føre til stigende varmepriser. De ovennævnte tiltag vil dog opveje støtteordningens ophør, således at langt de fleste fjernvarmekunder alt andet lige vil opleve uændrede eller faldende varmepriser.

Gasanalysen viser, at der i fremtiden fortsat vil være et behov for gassystemet, selvom dette vil ske med færre gasmængder. Gassystemets rolle forventes at blive ændret markant over de kommende årtier. Fleksibiliteten i gassystemet vil kunne stilles til rådighed for det samlede energisystem og hermed bidrage til forsyningssikkerheden i et fremtidigt VE-baseret energi-

system, som til dækning af f.eks. spidslast til el- og varmeproduktion, procesenergi i industrien og til transport.

Analysen af anvendelsen af bioenergi i Danmark viste bl.a., at markedet for træpiller fortsat er domineret af bæredygtig biomasse fra rest- og tyndingstræ, som har en gunstig klimaprofil. Efter 2020 forventes der dog stigende udfordringer i forhold til at sikre bæredygtigheden for importeret biomasse, hvis der ikke etableres regulering på området.

Biogas Taskforcen vurderede i deres rapport, at biogasproduktionen kan forventes at blive mere end fordoblet frem til 2020, hvor produktionen kan forventes at nå 10 PJ. Hovedparten af de nye biogasanlæg planlægger at opgradere gassen og tilføre den til naturgasnettet.

4. Gas- og elproduktion, -import og -eksport

Elproduktion, -import og -eksport i Danmark i 2013

Der blev i 2013 netto produceret 32.956 GWh i Danmark, hvilket er 13 pct. mere end i 2012, hvor produktionen var 29.139 GWh. Nettoimporten af el i 2013 var på 1.081 GWh, mens der i 2012 var en nettoimport på 5.214 GWh.

Gasproduktion, -forbrug, -eksport og -import i Danmark i 2013

Den danske produktion af naturgas var i 2013 på 4,59 mia. Nm³, ekskl. forbrug offshore, hvilket er ca. 16 pct. mindre i forhold til 2011.

Det indenlandske naturgasforbrug, ekskl. forbrug offshore, faldt i 2013 med 4,3 pct. til 2,94 mia. Nm³. Nettoeksporten af naturgas i 2013 faldt med ca. 57 pct. som følge af større fald i eksporten til Holland, Sverige og Tyskland.

5. Infrastruktur og forsyningssikkerhed

Nordisk netplanlægning og integration af vedvarende energi i Norden

Nordiske netinvesteringer er nødvendige for at opretholde en god forsyningssikkerhed, mindske flaskehalse i elnettet samt bidrage til integration af mere vedvarende energi i det nordiske energisystem. Netinvesteringer i et land kan have stor effekt på udviklingen i resten af Norden. På ministermødet i Island lagde de nordiske ministre vægt på den fortsatte udvikling i den fælles netplanlægning, der har fokus på nordisk nytte. Større netinvesteringer bør ses i fælles nordisk sammenhæng og samfundsøkonomisk gevinst for hele Norden er central, når investeringsbeslutningerne forberedes. Samfundsøkonomien i fællesnordisk netplanlægning bliver derfor et prioriteret tema for det kommende danske formandsskab for Nordisk Ministerråd i 2015.

En vigtig opgave for de nordiske TSO'ere er at implementere tekniske og operative løsninger, som understøtter integrationen af fluktuerende vedvarende energi. De nordiske TSO'ere fastholdt i deres status for 2014 en vurdering fra 2013 om, at den forventede mængde vindkraft på 15-20 GW i 2020 kan integreres uden forstyrrelser i elsystemets funktionsstabilitet og pålidelighed.

Opfølgning på retningslinjer for udbygning og kabellægning af el-transmissionsnettet

Klima- og Energiministeriet meddelte i januar 2011 Energinet.dk tilladelse til at forstærke 400 kV-strækningen fra Kassø ved Åbenrå til Tjele ved Viborg. Forbindelsen vil trinvis blive sat i drift i perioden 2012-2015. Anlægsarbejderne er opdelt i tre etaper og er påbegyndt sydfra på station Kassø i marts 2011. De gamle master og ledninger fjernes, efterhånden som de tre etaper færdiggøres. De to etaper mellem Kassø og Askær ved Brande var sat i drift primo 2014. Den sidste etape frem til Tjele og fjernelse af de sidste gamle master og ledninger vil være gennemført i første kvartal 2015.

Handlingsplanen for kabellægning af hele 132 og 150 kV-nettet, der blev udarbejdet i et samarbejde mellem Energinet.dk og de regionale transmissionselskaber i april 2009, er under implementering. Som følge af energiaftalen af 22. marts 2012 og solcelleaftalen af 15. november 2012 udskydes nogle af projekterne før 2020 til den anden side af 2020, så der opnås en besparelse på transmissionstariffen i 2020. Flere af projekterne, der refereres i næste afsnit, er en direkte udløber af kabelhandlingsplanen.

Status for konkrete transmissionsprojekter

Energinet.dk har i juni 2014 indsendt fornyet ansøgning til klima-, energi- og bygningsministeren om tilladelse til bygning af ilandføringsanlægget til havvindmølleparken Kriegers Flak på 600 MW, og denne er godkendt i december 2014. Energinet.dk er ved pålæg forpligtet til at være klar med nettilslutningen den 31. december 2018, hvor de første havmøller skulle være klar til at levere strøm. Energinet.dk har i efteråret 2014 igangsat udbud af de tekniske komponenter for at sikre leverancen af de nødvendige komponenter. Den endelige placering af de tilhørende stationsanlæg på Sjælland afventer Naturstyrelsens igangværende VVM-proces.

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har den 28. februar 2014 meddelt Energinet.dk godkendelse til ilandføringsanlægget for havmølleparken Horns Rev 3. Horns Rev 3 er den ene af de to havmølleparker, der blev besluttet i forbindelse med energiaftalen af 22. marts 2012. Den 2. offentlighedsfase i VVM-processen har været afholdt i maj – juli 2014. Der har endvidere været afholdt to borgermøder i midten af juni 2014. Byggeriet af ilandføringsanlægget forventes påbegyndt i foråret 2015.

Energinet.dk og den hollandske TSO, TenneT, har gennem flere år arbejdet på et projekt om etablering af et elkabel - COBRACable - mellem Danmark og Holland på 700 MW. Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har i juni 2014 givet godkendelse til projektet. Naturstyrelsen er i gang med VVM-processen. COBRA-forbindelsen forventes at kunne idriftsættes i 2019. Energinet.dk og den hollandske TSO deler udgifterne til projektet, der vil modtage støtte fra EU på ca. 645 mio. kr.

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har i april og oktober 2014 godkendt ansøgninger fra Energinet.dk om kabellægning af 150 kV-luftledninger som led i gennemførelse af Kabelhandlingsplanen. Det ene projekt vedrører forbindelser mellem Abildskov på Sydfyn og Sønderborg på Als. I samme projekt etableres nyt kabel mellem Ryttergården ved Fredericia og Fynsværket. Det andet projekt vedrører kabellægning af luftledninger i Thy, Mors og Salling på i alt 109 km.

Energinet.dk og den britiske TSO National Grid undersøger mulighederne for et kabel mellem Danmark og Storbritannien. Der undersøges en ca. 650 km lang forbindelse på omkring 1000 MW. Projektet er i en indledende fase. Et kabel mellem Danmark og Storbritannien kan blive en central brik, hvad angår mulighederne for import/eksport af strøm og dermed øget integration af elmarkederne, hvilket samlet set fører til økonomiske fordele navnlig for danske producenter. Der er ingen endelig beslutning om, hvorvidt projektet gennemføres.

Udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland

Klima- og energiministeriet godkendte i foråret 2010 udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland. Udbygningen er nødvendig af hensyn til den fremtidige forsyningssikkerhed og konkurrenceforholdene på det danske og svenske gasmarked på grund af det forventede fald i den danske Nordsøproduktion i årene fremover.

Den 1. oktober 2013 blev en ny kompressorstation ved Egtved og dubleringen af den eksisterende gastransmissionsledning fra den dansk/tyske grænse ved Ellund til Egtved idriftsat. Hermed er den danske del af udbygningen færdiggjort.

Der er i Nordtyskland foretaget udvidelser af gassystemet, hvorved kapaciteten fra Tyskland til Danmark er udvidet til en kapacitet på 310.000 Nm³/time. Derudover er anden del af udbygningen i Nordtyskland igangsat. Udbygningen forventes gennemført inden udgangen af 2015, hvorved der vil være etableret en uafbrydelig kapacitet på mindst 450.000 Nm³/time. Udbygningen af transportkapaciteten i Nordtyskland forbedrer gasforsyningssikkerheden ved leveringssvigt fra Nordsøen og konkurrenceforholdene på det danske og svenske gasmarked.

Gaslager

Naturgaslageret i Ll. Torup er etableret i 1980'erne i forbindelse med indførelse af naturgas i Danmark. Lageret består af syv underjordiske kaverner, som er hulrum udskyllet i salthorsten i undergrunden. På grund af kavernernes og brøndinstallationernes alder er der behov for vedligeholdelse af anlægget. I 2013 blev genudskylning af den første kaverne afsluttet, hvor vedligeholdelsesarbejdet omfatter bl.a. kontrol af foringsrør for tæring, udskiftning af gasproduktionsrør, brøndhoved og montering af en underjordisk sikkerhedsventil. Energinet.dk overvejer fortsat, om projektet skal fortsætte med genudskylning af de resterende 6 kaverner.

Der er mellem Energinet.dk og DONG Energy A/S i oktober 2014 opnået enighed om vilkårene for Energinet.dks køb af Stenlille Gaslager. Købet er godkendt af Konkurrencestyrelsen. Dermed er alle godkendelser på plads, og handlen er som planlagt gennemført ved årsskiftet.

EU-forordning om gasforsyningssikkerhed

Europa Parlamentets og Rådets forordning nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden blev vedtaget den 20. oktober 2010 og trådte i kraft den 3. december 2010. Energistyrelsen er i henhold til forordningen udpeget som kompetent myndighed, der skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, som er fastsat i forordningen. Energinet.dk har fortsat ansvaret for varetagelsen af gasforsyningssikkerheden i samarbejde med distributionsselskaber, lagervirksomheder m.v.

I forbindelse med mulige EU-sanktioner mod Rusland samt eventuelle russiske modforanstaltninger på grund af den politiske situation i Ukraine, har der siden foråret 2014 været særlig stor opmærksomhed på en evt. hel eller delvis afbrydelse af gasforsyningerne fra Rusland til Europa. Rusland leverer således omkring 30 pct. af EU's gasforbrug, hvorfor en hel eller

delvis afbrydelse af gasforsyningerne vil kunne have alvorlige følger for Europas energiforsyning.

Danske beskyttede og ikke-beskyttede kunder

Danmark har valgt at lade en så stor del af gasmarkedet som muligt være beskyttede kunder. De ikke-beskyttede kunder omfatter således alene centrale gasfyrede kraftværker og de største gasforsynede virksomheder. Den danske beskyttelsesgrad udgør dermed ca. 80 pct. af det endelige gasforbrug, og er høj i forhold til andre EU-lande.

Når Danmark har valgt at udbrede beskyttelsen mest muligt, hænger det sammen med, at den danske gasforsyningssikkerhed anses for at være høj på grund af forsyning fra den danske del af Nordsøen, to gaslagre og en veludbygget infrastruktur mod Tyskland, der muliggør import af gas i tilfælde af en afbrydelse af gasforsyningen fra Nordsøen og i situationer med ekstraordinær høj gasefterspørgsel. Der er et udbredt ønske blandt gasforbrugere i Danmark om at være beskyttede kunder.

Forordningens definition af ikke-beskyttede kunder giver ikke umiddelbart mulighed for at udvide beskyttelsen til også at omfatte de største virksomheder. Det skyldes, at de største virksomheder anses for at have den bedste økonomiske formåen til at etablere det nødvendige nødberedskab til opretholdelse af energiforsyningen ved at skifte til andre brændsler i tilfælde af en afbrydelse af gasforsyningen.

Betydning for Sverige

Der er kun etableret naturgas i det sydvestlige Sverige, som alene forsynes med gas via den danske gasinfrastruktur. Sverige har ingen gasproduktion og et meget lille gaslager. I Sverige omfatter det ikke-beskyttede marked ca. 98 % af gasmarkedet, hvorfor en nødforsyningssituation med afbrydelse af ikke-beskyttede kunder i givet fald vil påføre virksomheder i Sydvestsverige store omkostninger. Markedet består af industrivirksomheder, en række gasfyrede kraftvarmeværker og meget få husholdninger.

Da Sverige er helt afhængig af gasleverancer via Danmark, vil en nødforsyningssituation i Danmark ligeledes indebære nødforsyning i Sverige.

Revision af nødplan for det danske gastransmissionssystem

Danmarks første risikovurdering udarbejdet i henhold til EU-forordningen blev notificeret til Kommissionen den 3. december 2011. Danmark har som grundlag for udarbejdelse af en opdateret forbyggende handlingsplan og nødplan ajourført risikovurderingen af landets gasforsyningssikkerhed, som blev notificeret til Kommissionen i juni 2014.

Med henblik på at afhjælpe de ikke-beskyttede gasforbrugere har Energistyrelsen i samarbejde med Energinet.dk i foråret 2014 foretaget en revision af nødplanen for det danske gastransmissionssystem. Den reviderede nødplan blev offentliggjort i juli 2014 og indebærer bl.a., at der ved en erklæret nødforsyning i Danmark ikke automatisk vil ske en afbrydelse af de ikke-beskyttede kunder med tre døgn's varsel, men at afbrydelsen vil være situationsbestemt. Ændringen indebærer en større grad af fleksibilitet, hvilket vil kunne afbøde negative virkninger for ikke-beskyttede kunder ved en nødforsyningssituation. For at sikre at ændringen er forenelig med EU-forordningen, har Kammeradvokaten været inddraget i arbejdet.

I nødplanen er det endvidere fundet hensigtsmæssigt at foretage en klar skelnen mellem en national krisesituation og en EU- eller regional krisesituation. Ved en af EU-Kommissionen

erklæret nødforsyningssituation på EU- eller regionalt niveau vil der ikke ske afbrydelse af ikke-beskyttede kunder i Danmark. Ifølge forordningen kan EU-Kommissionen ikke kræve, at Danmark afbryder de ikke-beskyttede kunder. Danmark er derimod forpligtet til at lade markedet fungere så længe som muligt, herunder sikre fortsat fri udveksling af gas på tværs af landegrænserne. Hvis der opstår en national nødsituation i Danmark på grund af f.eks. et alvorligt ledningsbrud, så vil der heller ikke automatisk ske en afbrydelse af ikke-beskyttede kunder inden for tre døgn, men afbrydelsen vil være situationsbestemt.

Energistyrelsen og Energinet.dk har i efteråret fortsat arbejdet med at udvikle en mere markedsbaseret model for forsyning til ikke-beskyttede kunder. Det er målsætningen, at en sådan model skal være klar omkring den 1. marts 2015 med henblik på at kunne implementeres med virkning fra næste gas-år, der starter den 1. oktober 2015. Det må forventes, at en ny model vil kræve Energitilsynets forudgående godkendelse.

Resultatet af den dansk/svenske stresstest af naturgassystemet

EU-Kommissionen bad i juli måned 2014 på baggrund af den fortsatte konflikt mellem Rusland og Ukraine medlemslandene om at gennemføre en stresstest af de nationale naturgassystemer med henblik på belysning af konsekvenserne for gasforsyningssituationen ved en hel eller delvis afbrydelse af gasleverancerne til Europa fra Rusland.

Den regionale dansk/svenske analyse viste, at der ved en afbrydelse af alle gasleverancer fra Rusland til Europa fra 1. september 2014 til 28. februar 2015 ville kunne opstå en kritisk forsyningssituation i slutningen af perioden, og det ville kunne blive nødvendigt at afbryde ikke-beskyttede gaskunder i Danmark og Sverige. En delvis afbrydelse af forsyningen fra Rusland via Ukraine vurderes ikke at medføre en kritisk forsyningssituation i Danmark og Sverige.

I forhold til stress-testen er risikoen for en afbrydelse af ikke-beskyttede kunder i Danmark og Sverige i dag betydelig mindre. En evt. afbrydelse vil således ske på et kalendermæssigt senere tidspunkt, og fyldningsgraden i de danske lagre er i dag højere, end den var forudsat i stress-testen. Det er derfor vurderingen, at en 6 måneders afbrydelse af alle russiske gasleverancer til Europa fra d.d. næppe vil gøre det nødvendigt at afbryde ikke-beskyttede kunder i Danmark i denne vinter.

6. Beredskab på energiområdet

Cyber- og informationssikkerhed

Beredskabsarbejdet på energiområdet, herunder el- og naturgassektorerne, omfatter alle former for trusler, som kan medføre alvorlige forsyningsafbrydelser eller risiko herfor. I de senere år har dette beredskabsarbejde i stigende grad omfattet trusler om cyberangreb, som potentielt kan have kritiske konsekvenser for samfundets el- og naturgasforsyning. Disse trusler er ikke nye, men deres omfang, dynamiske udvikling, alvorlighed og anvendelse har gradvist medført en markant ændret situation og et behov for øget prioritering af opgaven med at sikre cyber- og informationssikkerhed på energiområdet. I den henseende er der tale om en væsentlig og ny opgave i myndighedernes arbejde for at sikre samfundets el- og naturgasforsyning.

Opgaverne omfatter ikke kun driftskritiske forhold, men også informationskritiske forhold. Cyber- og informationssikkerhed må derfor ses som en samlet opgave, der vil indgå i de kommende års arbejde vedrørende el- og naturgassektorerne. Energistyrelsen planlægger derfor en indsats om disse forhold i samarbejde og dialog med andre myndigheder, f.eks. For-

svarsministeriets Center for Cybersikkerhed og andre relevante parter, herunder Energinet.dk og Dansk Energi.

Dette arbejde indgår som et element i regeringens nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed, som blev offentliggjort i december 2014. I strategien indgår om energiområdet bl.a., at Klima-, Energi- og Bygningsministeriet i 2015 foretager en undersøgelse af niveauet for cyber- og informationssikkerhed i virksomhederne inden for el- og naturgassektorerne. Undersøgelsen er central for det fremadrettede arbejde med afdækning af risici og sårbarheder på området og vil indgå i grundlaget for udarbejdelse af forslag til tiltag til at sikre infrastrukturen. Heri vil indgå organisering, styring og regulering af virksomhederne, herunder sammenhængen med virksomhedernes beredskab. På baggrund af undersøgelsen planlægger Klima-, Energi- og Bygningsministeriet at gennemføre følgende i løbet af 2015 og 2016:

- Ændringer af elforsyningsloven og naturgasforsyningsloven og anden relevant energilovgivning i folketingssamlingen 2015-2016, så denne lovgivning understøtter tiltag om de pågældende forhold.
- På grundlag af lovændringerne gennemføres i 2016 en styrkelse af kravene til cyber- og informationssikkerhed på energiområdet, primært i el- og naturgassektorerne, som vurderes at være de mest kritiske. Disse tiltag omfatter øgede krav til virksomhedernes arbejde med cyber- og informationssikkerhed.

Andre forhold om beredskab

Udover de nævnte trusler om cyber- og informationssikkerhed omfatter beredskabsarbejdet fortsat de hidtil kendte trusler, herunder naturgivne trusler som f.eks. vejrforhold, oversvømmelser m.v. De senere års kraftige storme, senest Dagmar og Egon, har vist, at selvom stormene fortsat kan indebære store udfordringer for det danske elsystem, så er systemet blevet langt mere robust som følge af den gennemførte kabellægning af store dele af systemerne på de lavere spændingsniveauer. Samtidig er virksomhedernes håndtering af disse situationer forbedret. Stormene har således ikke medført omfattende og langvarige strømafbrydelser for større geografiske områder.

7. Elproduktion

Udbygning med havvindmøller

Med energiaftalen fra marts 2012 blev det besluttet at opføre to storskalaparker ved henholdsvis Horns Rev 3 (400 MW) og Kriegers Flak (600 MW). Der bliver i udbudsprocessen lagt vægt på at skabe øget konkurrence om bygning af parkerne, bl.a. ved at gennemføre en åben proces med dialog og forhandlinger.

Horns Rev 3 udbuddet er allerede fremskredent. Der er prækvalificeret 4 tilbudsgivere. Den 16. september 2014 blev der afgivet foreløbige tilbud, og herefter har der været gennemført forhandlinger med tilbudsgiverne. De endelige bud blev afleveret den 16. februar 2015, og afventer nu energiforligskredsen godkendelse. Parken skal stå færdig inden 2020.

Forundersøgelserne vedr. Kriegers Flak er stadig i fuld gang og forventes afsluttet i 2015. Prækvalifikationen af tilbudsgiverne forventes ligeledes gennemført i løbet af 2015. De prækvalificerede tilbudsgivere skal afgive deres første foreløbige bud den 5. april 2016. Den endelige afgørelse forventes i oktober 2016. Den nye vækstaftale har på energiområdet bl.a. medført ændringer af Kriegers Flak projektet. Der er blevet givet længere tid til at etablere parken, som nu skal stå færdig inden udgangen af 2021.

I energiaftalen indgår også etableringen af 500 MW kystnære havmøller. I november 2012 blev der opnået enighed i forligskredsen om, at 450 MW skal udbydes i seks kystnære områder - Vesterhav Syd, Vesterhav Nord, Sæby, Sejerøbugten, Smålandsfarvandet og Bornholm. Med vækstaftalen af juli 2014 blev det besluttet at nedskalere det kystnære udbud til 350 MW samt at fastlægge et prisloft over udbuddet. Energistyrelsen forbereder p.t. udbuddet af de kystnære havmøller og har gennemført den indledende tekniske dialog med markedet. Energinet.dk er i gang med at gennemføre forundersøgelser i de seks områder. De resterende 50 MW kystnære havmøller reserveres til forsøgsmøller. Det forventes, at den første indkaldelse af ansøgninger til forsøgsordningen gennemføres i løbet af 2015.

Statslige arealer

Billund Kommune udpegede i sit tillæg til kommuneplan 2009-2021 et statsligt areal til opstilling af vindmøller ved Sdr. Omme Statsfængsel. Området ved Statsfængslet, der er ejet af Kriminalforsorgen, blev i forlængelse heraf udbudt af staten i 2010. European Wind Investment A/S er tildelt brugsretten til opstilling af vindmøller på arealet ved Sdr. Omme. Den videre planlægning for projektet er foregået i dialog med kommunen og i god overensstemmelse med kommunens løbende indstillinger. Kommunen har i forslag til kommuneplan 2013-2035 ikke medtaget området og i øvrigt tilkendegivet, at den ikke aktuelt længere ønsker at allokere arealet til vindmøller. Som følge heraf er projektet stillet i bero.

Der er gennemført en supplerende screening af statsligt ejede arealer med henblik på at identificere flere egnede arealer til opstilling af vindmøller. De udpegede screenede arealer er endvidere blevet miljøvurderet. Screeningen og miljøvurderingen har resulteret i 8 potentielle statslige arealer. Det er op til de enkelte ejerministerier at beslutte, hvornår de enkelte arealer skal spilles ind i den kommunale planlægning. Staten vil kun sende de mulige arealer i udbud, hvis der er opbakning fra kommunerne til den videre planlægning for et konkret vindmølleprojekt, hvilket er under afklaring.

Status for kommunernes planlægning for vindmøller

Ultimo 2011 var der opstillet landvindmøller på i alt 3.081 MW. I 2012 og frem til ultimo 2014 er der opstillet landmøller med en samlet effekt på 609 MW, mens der er nedtaget møller på i alt 90 MW. Dvs. ultimo 2014 er den opstillede kapacitet på land 3.601 MW.

En opgørelse fra maj 2014 viste, at kommunerne har kommuneplanlagt for ca. 1.870 nye MW. Af disse områder var kommunerne i maj 2014 i gang med en lokalplanproces for ca. 745 MW. Det kan derudover oplyses, at kommunerne i 2012 og frem til ultimo august 2014 har vedtaget lokalplaner med en kapacitet på op til ca. 598 MW.

Husstandsmøller

EU-Kommissionen har truffet afgørelse om de forhøjede afregningssatser til husstandsvindmøller, som blev vedtaget af Folketinget med lov nr. 641 af 12. juni 2013.

Energistyrelsen har den 18. december 2014 modtaget korrektioner til EU-Kommissionens afgørelser i sagerne om støtte til solceller og husstandsmøller.

Energistyrelsen har gennemgået korrektionerne og sendt den nødvendige bekendtgørelse i høring den 19. januar 2015. Støttereglerne til husstandsmøller blev sat i kraft i den 11. februar 2015.

Kommissionens godkendelse af den danske støtte til husstandsvindmøller har været betinget af, at der forinden blev fundet en acceptabel løsning på PSO-problematikken i forhold til udenlandsk importeret el. Derudover har det været en forudsætning, at Danmark gav politisk tilsagn om, at husstandsvindmøllelovgivningen bliver tilpasset de nye statsstøtteregler. Der er nu fundet en midlertidig løsning på PSO-problematikken, og Danmark har også givet tilsagn om at tilpasse lovgivningen om husstandsvindmøller inden 2016. På den baggrund har Kommissionen godkendt støtten til husstandsvindmøller frem til og med 2016.

Der er i lov nr. 641 vedtaget midlertidigt forhøjede afregningssatser. Det fremgår af loven, at der – når lovens betingelser er opfyldt – kan ydes et pristillæg til husstandsvindmøller nettilsluttet den 20. november 2012 eller senere, som fastsættes således, at pristillægget og den fastsatte markedspris tilsammen udgør 250 øre pr. kWh for vindmøller med en installeret effekt på 10 kW eller derunder. Hvis den installerede effekt er over 10 kW, vil pristillægget og markedsprisen tilsammen kunne udgøre 150 øre pr. kWh. Pristillægget ydes i 20 år fra nettilslutningstidspunktet.

Bølgekraft

Der er primo 2015 to aktive bølgekraftdemonstrationsprojekter ved hhv. Nisum Bredning i Nordjylland og ud for Frederikshavn Havn. Dertil forventer testcenteret DanWEC (Danish Wave Energy Center) ansøgninger fra op til 3 bølgekraftudviklere i løbet af 2015.

Wave Star har trukket deres ansøgning om tilladelse til at gennemføre forundersøgelser med henblik på etablering af et fuldskala bølgekraftanlæg på 600 kW, som skulle tilkøbes havmølleparken Horns Rev II. Årsagen var manglende teknisk og finansiell kapacitet til at gennemføre forundersøgelserne.

Solceller

I 2014 har solcelleområdet været præget af opfølgning på aftalen af 11. juni 2013 om begrænsning af udgiften til den fortsatte udbygning med solceller:

- Proces med statsstøttesag – der er fundet en midlertidig løsning på de to problemstillinger om PSO og tilpasning til nye retningslinjer frem til 2016. Modellen for en langsigtet løsning er fortsat i proces.
- Udstedt bekendtgørelse og ændringsbekendtgørelse i forhold til kommunale anlæg
- Udsendt udkast til bekendtgørelser (pulje, fælles anlæg m.v.) i offentlig høring
- Rigsrevisionens beretning om statens støtte til solceller
- Fortsat regelmæssig overvågning af udbygning, prisudvikling m.v.

Behandling af støtteordningerne til solceller i EU-Kommissionen efter statsstøttereglerne

De nye støtteordninger til solceller blev i første omgang anmeldt til EU-Kommissionen i februar 2013. Efter vedtagelsen af lov nr. 900 af 4. juli 2013 blev støtteordningerne genanmeldt i overensstemmelse med lovændringen.

EU-Kommissionen satte den 30. april 2014 spørgsmålstegn ved den danske PSO-model, som de mener er diskriminerende over for importeret el. PSO pålægges alt forbrug af el, uanset om det er produceret i Danmark eller i udlandet, samtidig med at udenlandsk el ikke har adgang til de støtteordninger til vedvarende energi, som PSO'en finansierer i Danmark.

EU-Kommissionen gjorde det samtidig klart, at støtten til solceller ikke kunne godkendes, før der var fundet en løsning på diskriminationsproblemet.

I efteråret 2014 blev der fundet en midlertidig løsning frem til og med 2016 på de problemstillinger, som Kommissionen har rejst vedrørende det danske PSO-system. På den baggrund har EU-Kommissionen i slutningen af oktober 2014 truffet afgørelse om de forhøjede afregningssatser til solceller, som blev vedtaget af Folketinget med lov nr. 900 af den 4. juli 2013. På grund af fejl og uklarheder i den oprindelige afgørelse udarbejdede Kommissionen korrektioner til afgørelsen, som Energistyrelsen modtog den 18. december 2014.

EU-Kommissionen har desuden krævet, at Danmark inden 2016 tilpasser den vedtagne solcellelovgivning til EU-Kommissionens nye statsstøtteregler, som trådte i kraft den 1. juli 2014. Energistyrelsen sendte i januar 2015 et lovforslag, som tilpasser solcellelovgivningen til EU's nye statsstøtteregler, i offentlig høring. Lovforslaget forventes fremsat i marts 2015.

Kommunale anlæg

Med allonge af den 19. juni 2013 til aftale af den 11. juni 2013 om begrænsning af udgiften til den fortsatte udbygning med solcelleanlæg blev det aftalt at begrænse kommuners adgang til dispensation fra kravet om selskabsmæssig udskillelse af elproduktion fra solceller til 20 MW.

Som opfølgning herpå udstedte klima-, energi- og bygningsministeren den 21. marts 2014 ”Bekendtgørelse om undtagelse af visse kommunale solcelleanlæg” fra kravet om selskabsmæssig udskillelse. I medfør af bekendtgørelsen åbnede Energinet.dk den 31. marts 2014 for ansøgninger om dispensation. Puljen blev overtegnet samme dag, hvorfor Energinet.dk trak lod mellem de indkomne ansøgninger.

Da en del kommuner havde etableret solcelleanlæg uden forudgående dispensation, var der 90 eksisterende anlæg, der fik afslag på dispensation som følge af lodtrækningen. Flere kommuner gav desuden udtryk for, at de selv ønskede at prioritere, hvilke anlæg der skulle etableres inden for puljen. Det blev på den baggrund aftalt at give kommuner mulighed for at overføre opnåede tilsagn til anlæg, der indgik i lodtrækningen, men ikke fik tilsagn om dispensation. Klima-, energi- og bygningsministeren udstedte derfor den 1. juli 2014 ”Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om undtagelse af visse kommunale solcelleanlæg” fra kravet om selskabsmæssig udskillelse. Ændringsbekendtgørelsen åbnede for ombytning af tilsagn til og med 31. oktober 2014.

Det indgår i allongen af 19. juni 2013, at når der er givet dispensationer til 20 MW nye kommunale solcelleanlæg, mødes forligsparterne og drøfter, hvorvidt puljen til dispensationer skal øges. En forøgelse af puljen blev drøftet i forligskredsen den 8. oktober 2014, uden at der blev aftalt en forøgelse.

Høring af udkast til bekendtgørelser om pulje for anlæg i forbindelse med private husstande, fællesanlæg mv.

Lov nr. 900 af 4. juli 2013 indeholder bestemmelser om en pulje på 20 MW årligt i forbindelse med private husstande og særlige støttesatser for fælles solcelleanlæg. Loven bemyndiger klima-, energi- og bygningsministeren til at udstede nærmere regler herom.

Energistyrelsen sendte de to relevante bekendtgørelser i høring den 12. marts 2014 med høringsfrist 2. april 2014. Bekendtgørelserne er revideret på baggrund af godkendelsen fra EU-Kommissionen og de indkomne høringssvar og er udsendt i en ny lynhøring fra 20. til 26. januar 2015. Bekendtgørelserne blev sat i kraft den 11. februar 2015 samtidig med lov nr. 900 af 4. juli 2013.

På grund af den lange sagsbehandlingstid i EU Kommissionen har puljen til private husstande ikke kunne udbydes i 2013 og 2014. Puljen for 2015 forhøjes derfor med den ikke udnyttede kapacitet fra puljerne i 2013 og 2014, således at der i 2015 udbydes en samlet pulje på 60 MW.

Rigsrevisionens beretning om statens støtte til solceller

Rigsrevisionen har i 2013 og 2014 gennemgået ændringer i støtten til solcelleanlæg i perioden 2010 til 2013 og afgav 15. september 2014 beretning til Statsrevisorerne om ændringen af støtten til solcelleanlæg. Statsrevisorerne har i den forbindelse udtalt kritik af, at Klima-, Energi- og Bygningsministeriets beregninger af de økonomiske konsekvenser af lovgivningen om støtten til solcelleanlæg har været mangelfulde, samt at Klima-, Energi- og Bygningsministeriet ikke har givet Folketinget fyldestgørende oplysninger om udbygningen af solcelleanlæg, de samlede udgifter til støtten og finansieringen heraf.

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet har siden sommeren 2013 gjort en stor indsats for at evaluere og lære af forløbet. På solcelleområdet har ministeriet således fra sommeren 2013 systematiseret overvågningen af solcelleudbygningen, så der nu ugentligt indhentes en status fra Energinet.dk over udbygningen med solcelleanlæg i Danmark. Disse ugeoversigter videregendes til ministeren og Folketinget.

Ministeriet overvåger også udviklingen i anlægspriser, teknologi og markedsudvikling inden for solceller for bedre og mere systematisk at kunne forudsige den fremtidige udvikling og udbygning på solcelleområdet.

På denne baggrund har Statsrevisorerne den 21. januar 2015 besluttet at afslutte sagen.

Status for solceller

Klima-, energi- og bygningsministeren har med start i august 2013 fremsendt en ugentlig status for solcelleudbygningen. Pr. 16. februar 2015 havde Energinet.dk registreret 93.138 anlæg svarende til ca. 616 MW. Heraf er 87.240 af solcelleanlæggene tilmeldt den årsbaserede nettoafregningsordning, som var gældende for anlæg op til 6 kW, der var nettilsluttet eller indgået købsaftale om senest den 19. november 2012.

Klima-, energi- og bygningsministeren har desuden den 18. marts 2014 orienteret om forventningerne til omfanget af de overgangsordninger, der indgår i lov nr. 900 af 4. juli 2013, samt 26. september 2014 orienteret om udviklingen i priser på solcelleanlæg.

Solvarme

Solvarmeområdet, særligt inden for storskala-solvarme til fjernvarmeforsyning, har oplevet stor vækst de senere år. I september 2014 var der etableret mere end 500.000 m² solfangere i forbindelse med ca. 55 fjernvarmeværker. Det svarer til ca. 15.000 husstandes årlige varmebehov. Ved udgangen af 2014 forventer Dansk Fjernvarme, at der vil være mere end 550.000 m² store solvarmeanlæg. Solvarmen til fjernvarmeforsyning dimensioneres typisk svarende til

varmebehovet i sommerperioden, men kan ved anvendelse af sæsonlagre evt. i kombination med varmepumper dække en større del af det årlige varmebehov.

Der er ikke krav om registrering af private solvarmeanlæg, men det estimeres, at der vil være en tilvækst på ca. 10.000 m² mindre solfangere til husstande, institutioner m.v. i 2014.

Biomasse og biogas

Med energiaftalen fra 2012 er der skabt forbedrede økonomiske vilkår for omlægning fra kul og naturgas til biomasse på de centrale kraftværker. Der er dels indført aftalefrihed for afgiftsfordelen ved anvendelse af biomasse til fjernvarmeproduktion, og samtidigt støttes el-produktion baseret på biomasse med 15 øre pr. kWh.

Siden 2012 har Energistyrelsen givet tilladelse til biomasseombygninger på fire centrale kraftvarmeverker. Avedøreværket, Nordjyllandsværket og Studstrupværket ombygger fra kul til træpiller, og Skærbækværket ombygges fra naturgas til træflis. Desuden er givet tilladelse til opførelse af et halmbaseret decentralt kraftvarmeanlæg i Lisbjerg og ombygning af Helsingør kraftvarmeverk fra naturgas til træflis.

Andelen af biomasse til el- og fjernvarmeproduktion forventes at stige fra ca. 12 pct. i 2012 til op mod ca. 20 pct. i 2020, hvilket dog vil afhænge af udviklingen i priserne for hhv. CO₂-kvoter og biomasse. Den største andel af stigningen forventes at komme fra øget forbrug af træ, især træpiller og i mindre grad træflis.

Som opfølgning på energiaftalen fra 2012 er der udarbejdet en analyse af anvendelsen af bioenergi i Danmark, som blev offentliggjort i foråret 2014. En hovedkonklusion i analysen er, at markedet for træpiller fortsat er domineret af bæredygtig biomasse fra rest- og tyndingstræ, som har en gunstig klimaprofil. Efter 2020 forventes der dog stigende udfordringer i forhold til at sikre bæredygtigheden for importeret biomasse, hvis der ikke etableres regulering på området.

Klima-, energi- og bygningsministeren har derfor opfordret energibranchen til at opstille nationale bæredygtighedskriterier for anvendelsen af træpiller og træflis i form af en frivillig brancheaftale. Brancheaftalen blev offentliggjort i december 2014.

Energiaftalens forhøjede støttesatser til biogas, der anvendes til el-produktion og opgradering, som blev godkendt af Europa-Kommissionen i november 2013, har betydet, at der nu igen opføres nye biogasanlæg i Danmark. Støtten til at anvende biogas til proces, transport og andet er endnu ikke trådt i kraft, da denne del af ansøgning fortsat er under behandling i EU.

Biogas Taskforce har i rapporten ”Biogas i Danmark – status, barrierer og perspektiver” vurderet, at biogasproduktionen kan forventes at blive mere end fordoblet frem til 2020, hvor produktionen kan forventes at nå 10 PJ. Hovedparten af de nye biogasanlæg planlægger at opgradere gassen og tilføre den til naturgasnettet.

Energistyrelsen udarbejder i samarbejde med Miljøstyrelsen, NaturErhvervstyrelsen og Energinet.dk et forslag til implementering af de begrænsninger for brug af energiafgrøder, som blev aftalt politisk i 2012. Bekendtgørelser blev sendt i høring den 5. december 2014, og forventes udstedt i første kvartal 2015.

Strategisk energiplanlægning i kommunerne

Den ambitiøse omstilling til grøn fossilfri energi kræver, at alle aktører i energisektoren bidrager aktivt til, at det skal lykkes. Kommunerne har særlige muligheder for at bidrage til at fremme den grønne omstilling. Kommunerne er tættere på borgere og virksomheder, de er ansvarlig for sektorplanlægning i tilgrænsende sektorer og arealplanlægning, de har mange myndighedsopgaver, der kan understøtte omstillingen, og de kan virke som initiativtagere og ”vise vejen” for borgere og erhvervsliv.

Strategisk energiplanlægning i kommunerne (SEP) omfatter alle former for energiforbrug og energiforsyning inden for kommunernes geografiske område. SEP er i sit udgangspunkt helhedsorienteret, langsigtet og fokuserer på strategiske valg og indsatser. Desuden er samarbejde mellem myndigheder og aktører en nødvendig forudsætning. Det er frivilligt for kommunerne, om de vil udarbejde strategiske energiplaner.

For at understøtte energiplanlægningen i kommunerne blev der i energiaftalen af 22. marts 2012 afsat en pulje på 19 mio. kr. til strategisk energiplanlægning i kommunerne (SEP-puljen). Der er lagt vægt på, at den samlede pulje anvendes til at fremme tværkommunalt samarbejde, f.eks. i forbindelse med koordinering af anvendelse af lokale, begrænsede ressourcer eller koordinering af fjernvarmeudbygning på tværs af kommunegrænserne.

I den energipolitiske delaftale af 26. juni 2013 mellem regeringen og Enhedslisten om den grønne superpulje er der bl.a. afsat 6 mio. kr. til at støtte etablering af partnerskaber med kommuner, der går foran på klimaområdet. Puljen støtter pilotprojekter i kommuner, der ønsker at være foregangskommune i at forberede og demonstrere en omstilling af energiforsyningen til at blive helt uafhængig af fossile brændsler.

Planlægningsprojekterne under begge puljer blev igangsat 1. januar 2014 og skal være afsluttet 30. juni 2015. Indsatsen i projekterne koordineres med krav om halvårslige fremdriftsrapporter og deltagelse i halvårslige videndelingsseminarer. I 2014 blev der gennemført to seminarer med ca. 70 deltagere på hvert seminar. På seminarerne udveksles erfaringer og drøftes fælles problemstillinger. I efteråret 2015 vil effekten af de to puljer blive evalueret.

SEP-puljens midler er tildelt 6 regionale/tværkommunale projekter, som i alt dækker 96 af Danmarks 98 kommuner samt 6 øvrige projekter, der dækker én eller flere kommuners geografiske område. Gennem superpuljen har yderligere to kommuner fået støtte til at gennemføre en strategisk energiplanlægning

Udover kommuner deltager over 80 andre aktører som partnere i projekterne. I alt er der tale om en planlægningsindsats på ca. 60 mio. kr. i 2014 og 2015.

De to puljer afsluttes med en national konference i oktober 2015, og resultaterne af indsatsen i puljen vil endvidere blive formidlet på en nordisk konference om kommunal/regional energiplanlægning som led i det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015.

Der er brug for, at indsatsen på statsligt og kommunalt niveau koordineres. KL og Energistyrelsen har som følge heraf taget initiativ til Partnerskabet ”Omstilling af energien i kommunerne” med det sigte at understøtte den strategiske energiplanlægning i kommunerne samt at fremme en omstilling til et energisystem uafhængigt af fossile brændsler.

8. Offentlige serviceforpligtelser (PSO²)

PSO-omkostninger i 2013

Energistyrelsen har indhentet regnskabsoplysninger hos Energinet.dk om de ifølge elforsyningslovens §§ 8-9 afholdte udgifter til PSO. Fordelt på hovedområder har omkostningerne i 2013 været som vist i tabellerne nedenfor, hvor der til sammenligning også er anført omkostningerne i 2008 til 2012. Som det fremgår, er tilskuddet til miljøvenlig elproduktion svingende.

Støtten til den miljøvenlige elproduktion gives typisk som et pristillæg, der reguleres i forhold til markedsprisen, således at støtten reduceres, når markedsprisen stiger og omvendt. Overslagsmæssigt medfører denne regulering, at en stigning i markedsprisen på 1 øre/kWh giver et fald i PSO-betalingen for forbrugerne på ca. 0,4 øre/kWh og omvendt. Sammenhængen er dog ikke konstant og afhænger bl.a. af markedsprisen for el.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Miljøvenlig elproduktion	1.059	2.755	2.111	2.478	3.979	4.751
Forsyningssikkerhed	424	426	242	59	66	67
Kompensation for CO2 afgift			85	397	219	150
Forskning og udvikling mv.	245	220	243	228	209	214
I alt	1.727	3.401	2.681	3.162	4.473	5.182

PSO-omkostningerne til den miljøvenlige elproduktion opdelt i landvind, havvind, biomasse mv. samt kraftvarme har været som angivet i tabel 2. Det fremgår bl.a., at omkostninger til vindkraft udgør omkring halvdelen gennem perioden.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Landvind	489	925	705	862	1.352	1.368
Havvind	189	302	436	620	880	1.735
Biomasse mv.	195	260	352	490	459	459
Decentral kraftvarme	185	1.267	619	507	1.289	1.189
I alt	1.059	2.755	2.111	2.478	3.979	4.751

Forbrugernes PSO-omkostninger pr. købt kWh fås som de samlede omkostninger divideret med det samlede elkøb, som vist i tabel 3 og opdelt på de forskellige støtteområder. Værdierne er beregnet i forhold til et samlet elkøb på ca. 33-34 TWh.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vind	2,1	3,7	3,5	4,5	6,8	9,4
Biomasse mv.	0,6	0,8	1,1	1,5	1,4	1,4

² PSO er en forkortelse for betegnelsen ”Public Service Obligation.”

³ Der er lagt et forbrug på 33 TWh/år til grund for beregningerne af alle årstal i tabellen.

Decentral kraftvarme	0,6	3,8	1,9	1,5	3,9	3,6
Forsyningssikkerhed	1,3	1,3	0,7	0,2	0,2	0,2
Kompensation for CO ₂ afgift	-	-	0,3	1,2	0,7	0,5
Forskning og udvikling mv.	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
I alt	5,2	10,3	8,1	9,6	13,6	15,7

PSO-lempelserne fra vækstaftale 2014

Det blev med Aftale om tilbagerulning af forsyningssikkerhedsafgiften mv. og lempelser af PSO af 14. juli 2014 besluttet dels at gennemføre en generel lempelse af PSO-betalingen ved at afsætte statsmidler til delvist at finansiere PSO-omkostningerne, og dels at afsætte en pulje på 185 mio. kr. i perioden 2015 - 2020 til målrettede lempelser af PSO-betalingen for el-intensive virksomheder.

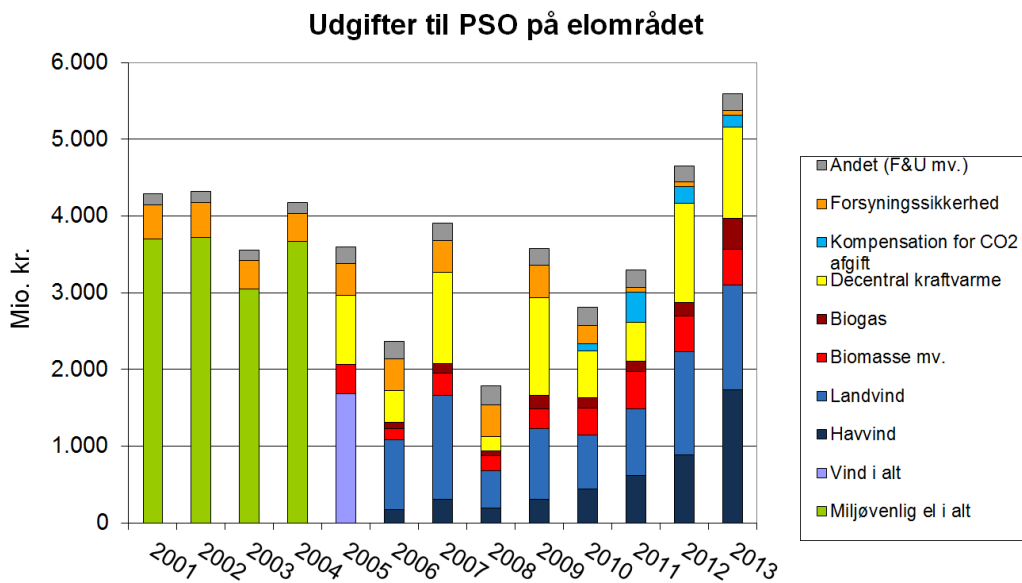
Den generelle lempelse af PSO-betalingen er trådt i kraft den 1. januar 2015 og indebærer, at en del af PSO-omkostningerne fremover dækkes ved bevilling fastsat på finansloven.

Den målrettede tilskudsordning udmøntes som et tilskud til PSO-betalingen på ca. 7 øre per kWh. De målrettede lempelser er betinget af, at de el-intensive virksomheder indgår aftaler om energieffektiviseringer med Energistyrelsen. Det vurderes, at det tilskudsberettigede elforbrug udgør i størrelsesordenen 2.600 GWh fordelt på op til 1.400 produktionsenheder. Der er dog væsentlig usikkerhed om størrelsen på det tilskudsberettigede elforbrug.

Den målrettede tilskudsordning skal vedtages i Folketinget og statsstøttegodkendes af Europa-Kommissionen før ordningen kan træde i kraft. Ikrafttræden forventes på nuværende tidspunkt at ville ske før sommerferien.

Udviklingen i PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion

I 2013 var den gennemsnitlige elmarkedspris på niveau med prisen i 2012. Stigningen i PSO-omkostningerne fra 2012 til 2013 skyldes navnlig idriftsættelsen af Anholt havvindmøllepark samt en forøgelse af tilskuddet til elproduktion fra biogas.

PSO for gas

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten har den 14. juli 2014 indgået delaftale om vækstpakke 2014 om tilbagerulning af forsyningsikkerhedsafgiften m.v. og lempelser af PSO. Det indgår bl.a. i delaftalen, at betaling til PSO for gas afskaffes fra 2015 og frem, således at virksomhedernes produktionsomkostninger og forbrugernes energiudgifter nedbringes. Lempelserne udgør ca. 140 mio. kr. i 2015 stigende til ca. 350 mio. kr. i 2020.

Den aftalte afskaffelse af betaling for PSO for gas gennemføres ved lov nr. 1498 af 23. december 2014 (Lov om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning, lov om varmforsyning, lov om tilskud til fremme af vedvarende energi i virksomheders produktionsprocesser, biobrændstofloven og lov om fremme af besparelser i energiforbruget). PSO for gas finansierer pristillæg til henholdsvis opgradering af biogas til levering til naturgasnettet og rensning af biogas til levering til bygasnettet. Tilskudsordningerne vil fremover blive finansieret via statsbudgettet. Afskaffelsen af PSO for gas og ændringen af finansieringen af tilskudsordningerne er trådt i kraft den 1. januar 2015.

9. Øvrige forhold

Administration af kommuners indberetning og afgivelse af erklæring efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a

Kommunerne skal hvert år inden den 1. februar indberette størrelsen af vederlag eller udbetalte udbytter fra el- og varmforsyningsvirksomheder til Energitilsynet. Indberetningen dokumenterer, dels om der er modtaget midler, som skal modregnes i bloktilskuddene, og dels om optjente midler fra el-, naturgas- og varmforsyningsvirksomhed anvendes til andre aktiviteter.

For 2013 har Energitilsynet modtaget indberetning om registreringspligtige beløb på i alt 185.005.041 kr.

År	Mio. kr.
2006	4.377
2007	7.087
2008	1.862
2009	317
2010	1.412
2011	1.650
2012	1.290
2013	185

Tabel. Vederlag eller udbetalte udbytter fra kommunale el- og varmforsyningsvirksomheder